

I N BROOSHEID LIGT ONZE KRACHT

De dood loert op elke hoek van de straat, weten we sinds het coronavirus (covid-19) rondwaart. Wereldwijd worden mensen getroffen door deze ernstige sanitaire crisis.¹ Ze zal dan ook voorlopig in ons geheugen gegrift blijven. We kregen te maken met lockdown, quarantaine, gezichtsmaskers, PCR-tests, vaccins en onzekerheid over deze zich muterende vijand. Het voelde voor sommigen als een eindeloze veertigdagentijd in de woestijn.

¹ Ondertussen blijft het van belang te beseffen dat elders in de wereld mensen kampen met problemen die ons verbeeldingsvermogen ver te boven gaan. Zij worden geterroriseerd door oorlog en geweld, Zij weten niet waar ze heen moeten, hebben onvoldoende voedsel, geen onderdak, geen medische zorg ... Wij hebben vaak geen idee van het aantal vluchtelingen. Dit blijkt uit een onderzoek van Stichting Vluchteling, 31 december 2020. Momenteel gaat het om 68 miljoen mensen.

Opeens werden we met de neus gedrukt op de broosheid van ons bestaan. Velen hadden last van matheid, angst, eenzaamheid. Er was sprake van argwaan, gebrek aan bescherming en polariserende opinies. Soms was men afwerend. Ook ik vond het ongemakkelijk als iemand te dicht bij me kwam staan in de winkel of op het openbaar vervoer. Afstand houden werkt vervreemdend, zeker bij vrienden en familieleden. Je mocht elkaar niet aanraken, niet omhelzen. Er zijn zij die stierven, zonder een teder gebaar, zonder een troostende, vertrouwde stem. Dierbaren werden begraven zonder afscheidsceremonie. Diep, onpeilbaar verdriet heerst dan en vaak is het moeilijker deze rouw te verwerken. Sommigen raken hun baan kwijt. Anderen staan onder spanning, vrouwen en kinderen krijgen te maken met geweld.

WEERBAARHEID

Deze tijd test onze weerbaarheid. Een hindernis zoals we niet eerder meemaakten. Hoe omgaan met obstakels op het levenspad van jou en van mij? Om door een moeilijke tijd heen te komen is het goed vast te houden aan een onverstoort geloof in elkaar, in de Aanwezige, aan een onwankelbare hoop, die je door moeilijke periodes heen leidt, en bedacht te zijn op een liefde die sterker is dan wat ook en vraagt om gedeeld te worden.

Soms valt wat ons treft, zwaar te dragen. Dan ben je verdrietig, opstandig, ontroostbaar. Het is onrechtvaardig dat je oude vader of moeder, je medezuster of -broeder, niemand meer mocht ontmoeten. Dat je geliefde moest sterven in eenzaamheid. Dat je bestaanszekerheid weg is. Je voelt je onmachtig.

Je kunt je inzetten voor wat je wilt, vanuit het duister weer reiken naar het licht, maar niet altijd kom je er op eigen kracht. Dan is een solidaire omgeving onontbeerlijk. Ook heb je bij alle vastberadenheid en hulp, een beetje geluk nodig. De vraag is: zijn we daar wel altijd op bedacht? Staan onze zintuigen op scherp, als het om soms flinterdun geluk gaat, om snippers welzijn en vreugde? Waar wacht het geluk ons, waar lacht het lichte, zorgeloze moment ons toe, waar is de sprankelende vreugde gebleven? Gaan we soms niet gedachteloos voorbij aan dat goede, hoe ogenschijnlijk miniem ook?

Nine van der Schaaf (1882-1973) schreef een gedicht dat misschien aan dit gepeins tegemoetkomt:

*Het geluk ligt bezijden alle wegen, is nooit
aan het einde te vinden, want aan het einde
de landen der toekomst verrijzen, die zijn steeds
verder bij de nadering, ook is aan het einde
de afgrond waarin alle kracht neerstort, maar bezijden
is meer, daar is de glimlach van die verpoost en schouwt
en het zoete woord van de liefde wordt daar gesproken.*

Als we uitzien naar verlichting, is ook onze eigen houding van belang. Ben je negatief gestemd of positief? Voel je je hoopvol of wanhopig? Scheppen wij toekomst of is het *après nous le déluge*? Kun je loslaten? Ben je bedacht op een zorgende aanwezigheid? Ben je zelf liefdevol aanwezig? Werken we samen aan een leefbare wereld, een aarde die we in beheer hebben gekregen of maken we er een puinhoop van?

Het is heel normaal dat we af en toe negatief gestemd zijn, hopeloosheid ervaren, iets kostbaars niet zomaar los kunnen laten, ons onbeschermd voelen. Het gebeurt ook dat je geloof in je medemens of in God weleens wankelt. Het blijft belangrijk dat je van negativiteit naar positiviteit beweegt, van ontredde naar een sprankje hoop. Dat je kunt luisteren naar een stille, tedere fluistering die op alle mogelijke wijze jou wil bereiken en bemoedigen. Daarom kan aandacht onderweg voor *het geluk bezijden alle wegen* een bron van inspiratie zijn. *Bezijden alle wegen* kun je tot rust komen en reiken naar je diepste verlangen.

KWALITEIT VAN LEVEN

We merken dat niet alles kommer en kwel is wat ons overkomt. Sommigen waren verrast, wisten niet dat het zo heerlijk kan zijn, wanneer kabaal plaatsmaakt voor stilte. Je hoorde voor het eerst in lange tijd de stem van de stilte, zoemende bijen, vogels die uitbundiger dan ooit de lente aankondigden. Even ontwaarden we een helderblauwe lucht. Humoristische berichten deden de ronde, zodat we weer konden lachen. In plaats van uren in een file te staan op weg van of naar het werk, was er tijd om meer aandacht te besteden aan elkaar.

*Soms hoor ik onverwacht weer achter
gewone woorden die je uit,*

*een zoveel zuiverder en zachter
adembenemender geluid (..).²*

Achter het gewone gaat een mysterie schuil. Ineens dringt het bij velen door, dat we onderdeel zijn van een groter geheel, dat de werkelijkheid zomaar kan kantelen, dat de dood onverwacht toeslaat. Dat het essentieel is na te denken over wat je met je levenstijd doet en wat je beter kunt laten.

Ja, ineens ging het om de kwaliteit van leven. Een volgende pandemie zou in aantocht zijn. Mensen beseffen – maar bij lange na niet voldoende – dat iedere vorm van leven beschermd moet worden. Wij zijn verantwoordelijk voor de aarde. We moeten de klimaatdoelen halen en voor onze kinderen een gezonde toekomst scheppen. Dat is de openbarende kracht van deze pandemie. Naast allerlei vormen van schaamte zien we nu ook steeds meer klimaatschaamte. Zoals bijvoorbeeld vlietschaamte, wanneer je even voor een citytrip naar Barcelona vliegt, zodat je na het weekend iets te vertellen hebt op je werk of op de sociale media. Of vleesschaamte, als je elke dag vlees eet, terwijl je weet dat het een negatieve impact heeft op het milieu. Te veel dieren op elkaar vergroot de kans op gevaarlijke virussen. Er is een groeiend weten van dit en zoveel meer, maar voor hoelang?

ALLEEN MET JEZELF

Door de opgelegde maatregelen viel men op zichzelf terug. Hoe hou je het vol? Hoe tem je je irritatie, angst en lusteloosheid? Opeens word je je bewust hoe belangrijk het is de rust in jezelf te bewaren, hoe noodzakelijk het is met tegenslag overweg te kunnen, flexibel te zijn, in het reine met jezelf.

Van een volle agenda kwam menigeen in een leegte terecht. Het ritme van de dagen werd verstoord. Er was een overvloed aan tijd. Voor sommigen afschuwelijk: 'Wat nu aan te vangen met die lege dagen?' Voor anderen verrassend: 'Er hoeft niet meer van alles tegelijk.'

Veerkracht is wezenlijk. Je kunt jezelf moed inspreken, bidden, mediteren, wei-

2 Jean Pierre Rawie, fragment uit het gedicht *Moment*, in *Onmogelijk geluk*, 1992

geren negatief te zijn. Uit de chaos is de schepping ontstaan. Uit een rommelige leegte, een leefbare orde. Voor ieder van ons liggen er onderweg uitdagingen. Het zijn leermomenten, mogelijkheden om bij te sturen. Ook al doet het pijn, kost het inspanning, ook dan wordt het leven individueel en collectief verrijkt, ontstaan er nieuwe inzichten. Velen met jou proberen de crisis het hoofd te bieden en na te gaan wat er goed aan was, wat hen op andere gedachten en voornemens bracht. Geen winstbejag, geen uitbuiting, noch van mensen, noch van dieren, noch van de aarde. Niet grijpen, maar loslaten en tot jezelf komen.

Zomaar dwalen, in een park of langs het strand, luisteren naar het ruisen van de wind, kijken naar wat groeit en bloeit, naar fladderende vlinders en licht dat speelt met kleuren en vormen door alles heen.

Zomaar ineens, intens dankbaar, voelen hoe weldadig dat weerklink vindt in jezelf. De gratie van schoonheid en vrijheid ademen en tot verwondering komen om al het mooie dat is, dat onverstoorbaar tegelijk met een crisis bestaat, en dat we nooit of te nimmer willen verliezen.

Wanneer je dicht bij jezelf blijft en je regelmatig in de kern van je wezen verwijlt, vind je kracht, rust en troost, liefde en mededogen. Het is een heilige, heel makende energie, bron van vreugde om alle leven dat gekoesterd wordt.

Jannie
VAN LOTRINGEN